

טופס סילבוס

מבוא לעיצוב עירוני **Introduction to Urban Design** **סמסטר א תשע"ח** **3 ש"ס**

סוג המסגרת: שיעור

שם המרצה: ד"ר אדר' טליה מרגלית

דואר אלקטרוני: taliamar@post.tau.ac.il

טלפון:

חדר:

בניין:

שעות קבלה: לפי תאום טלפוני מראש

תיאור הקורס

הקורס יקשור בין עשייה וחשיבה אדריכלית לבין תיאוריות של תכנון ופיתוח עירוני. נברר בו מושגי יסוד בעיצוב עירוני ונדון בקשרים שבין אובייקטים עירוניים בנויים, וביניהם לבין הסביבה הפיזית והאנושית. תפקיד האדריכלים בפיתוח העירוני הוא מכריע וחסר תחליף: לעצב את המרחב הציבורי, לקשר בינו ובין שלל המרחבים הפרטיים ולבטא משמעויות, צרכים ורעיונות מורכבים. העיצוב העירוני מהווה לכן חלק משמעותי במערך התכנון וגם נדבך משמעותי בפרקטיקה האדריכלית. העיר היא ההקשר, או הקונטקסט, בו מתקיימת היום מרבית העשייה האדריכלית: תמיד בתגובה לצרכים אנושיים תלויי זמן ומקום, ובמסגרת מצבים, אפשרויות ונסיבות ספציפיים. לכן כשאנו באים לתכנן כיכר, בניין, מתחם או שדרה, בכל עיר, אנו נדרשים להבנה וקישור בין רבדים רבים: נתונים פיזיים, מצבים תרבותיים וחברתיים, תהליכים היסטוריים, כלכליים ופוליטיים. בו בזמן- כל פרויקט ממשיך ויוצר את ההקשר בו הוא "מתמקם", ומבטא תפישה בת זמנו של העיר והחיים בה. כל פרויקט מוסיף נדבך למרחב הציבורי- וממשיך בכך עשייה רב דורית בלב התרבות האנושית.

כדי להבין מורכבות זו "נקלף" שכבות שונות של מרכיבים אדריכליים- עירוניים, ונלמד דרכם מהויות ומשמעויות שונות – וגם את האופן בו ניתן להבין, לבחון וליישם תיאוריות עירוניות במרחב ממשי. מכאן נציף סוגיות מרכזיות בעיצוב עירוני ונבחן כיצד התמודדו אדריכליים שונים עם שאלות עירוניות משמעותיות, מהן האלטרנטיבות המוכרות היום ומהם האתגרים המרכזיים. השיעורים יכללו הרצאות לצד הצגת תרגילי הבית ודיון כיתתי.

The course will correlate architectural thinking and practice with urban theories and development. We will issue the foundations and objectives of urban design, and study the relations between various built objects and between physical and human components in urban realms.

Architects role in urban development is crucial: to design the shared spaces, connect private and public areas and give shape to complex meanings, ideas and needs. Thus,

urban design is central to both urban planning and architecture practicing.

While the city is the site and context for most of the architectural doing, it is thus always relating to specific place, time limitations and options. When we design a a building, square, street or cluster we always need to relate to many urban layers, including economy and history, politics, landscape, culture, identity. Each project, then, is both relating to such context- and creating new socio- spatial situations and cultural meanings.

To clarify this process we will uncover a series of architectural and urban layers, and through them study related components of urban living through the lenses of relevant urban theories. We will issue core questions in current urban design and learn how various architect worked with and around them in various times. The classes will combine lectures, design exercises, reading and discussions.

דרישות הקורס

נוכחות, השתתפות, קריאה, הגשת והצגת תרגילים (בזוגות\ שלשות), מבחן

תנאי להשתתפות בבחינה: השתתפות ב80% מהשיעורים לפחות, הגשת תרגילים והצגת תרגיל בכיתה

מרכיבי הציון הסופי

50 % בחינה מסכמת, 40 % תרגילים, 10% הצגת תרגיל והשתתפות פעילה בכיתה

בחינה

בחינה אמריקאית שתכלול שאלות על כל חומרי הקורס.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

- 1- בין תכנון, עיצוב עירוני ואדריכלות
- 2- תיאוריות ותקופות בעיצוב עירוני
- 3- כלי העיצוב העירוני: תכניות בינוי, חשיבה בחתך ויצירת הממד השלישי
- 4- מגרשים, בעלויות קרקע וזכויות בניה: כלכלת הפיתוח העירונית
- 5- שימושי קרקע: ערב והפרדה בעיר מודרנית ופוסט מודרנית
- 6- מבנים, מרקמים, ממדים והמרחב הציבורי: טיפולוגיה ושפה אדריכלית
- 7- סמלים והיררכיה: זהות, זיכרון ואידיאולוגיה בעיר
- 8- מגורים בעיר
- 9- צפיפות ובניה לגובה
- 10- צמיחה, התרחבות והתבדלות בערים
- 11- שיקום והתחדשות: מהלכים קטנים וגדולים
- 12- מדיניות תכנון והטמעת חשיבה אדריכלית - עירונית

- Angoti T. (2013), The new century of the Metropolis, enclave Development and Urban Orientalism, Rutledge.
- Bacon, E. (1975), Design of Cities, Thames and Hudson.
- Carmon, N. and Fainstein S. (2013), Policy, Planning, and People: Promoting Justice in Urban Development, University of Pennsylvania Press.
- Cosgrove, D. E. (1984): Social Formation and Symbolic Landscape, Croom Helm, Beckenham, Kent.
- Cosgrove, D. E. and Stephen D. (1988): The Iconography of Landscape, University Press, Cambridge MA.
- Ellin, N. (1999), Urban Design Theory on the European Continent, in Postmodern Urbanism, New York: Princeton Architectural Press, 22-59
- Ellin, N. (1999), Urban Design Theory: The Anglo-American Axis in Postmodern Urbanism, New York: Princeton Architectural Press pp. 60-123
- Feinstein, S. (1994): The City Builders, Blackwell, London.
- Frampton, K. (1987), Modern Architecture- a critical history, Thames and Hudson, London Princeton Architectural Press pp. 60-123
- Harvey, D. (1990), The condition of Postmodernity - An Inquiry into the Origins of cultural change, Blackwell, Cambridge MA, Oxford UK.
- Hubbard, P. (1996): Urban Design and City Regeneration: Social Representations of Entrepreneurial Landscapes, Urban Studies, 33. 8, 1441- 1461.
- Inam, A. (2013), Designing Urban Transformation, Routledge.
- Kasprisin, R. (2011), Urban Design: The Composition of Complexity, Routledge.
- Kostof, S. (1992): The city Assembled, the elements of urban form through history, Thames and Hudson, London.
- Lee, C. and Jacoby S. (2011) Introduction: Typological Urbanism and the Idea of the City, Architectural Design: Projective Urbanism, 209, pp.32-37
- Loukaitous-Sideris, A., and T. Banerjee, (1998). Urban Design Downtown. Poetics and Politics of Form, University of California Press, Berkeley.
- Madanipour, A., (1996). Design of Urban Space. An Inquiry into a Socio-Spatial Process, Wiley.
- Madanipour, A., (2006). Roles and Challenges of Urban Design, Journal of Urban Design, Vol. 11. No. 2, 173–193
- Malfroy S. (1998), Urban Tissue and the Idea of Urban Morphogenesis, in Attilio Petruccioli (ed.) Typological Process and Design Theory, Cambridge, Massachusetts Aga Khan Program for Islamic Architecture, pp. 19-33
- Marcuse, P. (1986). The Beginnings of Public Housing in New York, Journal of Urban History, 12: 353

- Marcuse, P. (1995). Not Chaos, but Walls: Postmodernism and the Partitioned City, In: Watson, S. and Gibson, K.(eds.) Postmodern Cities and Space. Oxford: Blackwell, pp. 187-198.
- Relph, E. (1987): The Modern Urban Landscape. Baltimore, Meryland: John Hopkins
- Rossi, A. (1966): The Architecture of the City, The MIT Press, Cambridge, MA, London
- Rowe C. and Koetter, F. (1986), Collage City and the Reconquest of Time, in Collage City, pp. 118-150
- McDonald J. (2011), Public Housing Construction and the Cities: 1937–1967, Urban Studies Research
- Vance, E. (1990) The continuing city: Urban morphology in Western civilization, Baltimore: John Hopkins University Press
- Willis, C., 1995. Form Follows Finance, Skyscrapers and Skylines in Chicago and New York, Princeton Architectural Press.
- גייקובס, ג'. (2008) : מותן וחייהן של ערים אמריקאיות גדולות, חלק 1 ו- 2
- חתוקה, ט. (2006), קצוות פרומים, על מחיקה והבניה של גבולות, בתוך עיר ישראלית או עיר בישראל, טובי פנסטר וחיים יעקובי (עורכים), הקיבוץ המאוחד, עמ' 44-77.
- טוביה מ. בונה, מ. עורכים (1999) : מבוא, בניין הארץ- שיכונים בשנות החמישים, הוצאת הקיבוץ המאוחד, קו אדום, 1999.
- כרמון, נ. (1999), מדיניות השיכון של ישראל: 50 השנים הראשונות, המדיניות הציבורית בישראל, עורכים : דוד נחמיאס וגילה מנחם, הספריה לדמוקרטיה, המכון הישראלי לדמוקרטיה, ירושלים, עמ' 381 - 436.
- מונטרסקו, ד. ופבאן, ר. (2003), כלוב הזהב- גיטרפיקציה וגלובליזציה בפרויקט גבעת אנדרומדה, יפו, תיאוריה וביקורת 23, עמ' 141- 178, אוניברסיטת תל אביב, הוצאת רמות, עמ' 141-178
- מרגלית, ט. (2014), תכנון ובניה בערי ישראל, פרק 9 בתוך : השלטון המקומי בישראל, בין המדינה, הקהילה וכלכלת השוק, בעריכת יגיל לוי ואתי שריג, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 610-533
- מרום, נ. (2009), מאה שנים של היבדלות, קהילות מתבדלות ומגודרות בתל אביב בפרספקטיבה היסטורית, בתוך קהילות מגודרות בישראל, אמנון להבי (עורך), הוצאת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, עמ' 214-169
- צפירי- ראובן, א. (2005) : תבניות מרחביות בעיר הישראלית, בתוך העיר הישראלית- העיר העברית האחרונה? בעריכת עודד היילברונר ומיכאל לוי, תל אביב : רסלינג, עמ' 83 - 109.